

Andmekaitse Inspeksioon

Teie: 22.09.2025 nr 2.2.-6/25/3052-1

Meie: 6.10.2025 nr 10-1.1/25/4034-2

Vastus selgitustaotlusele

Täname pöördumise eest. Andmekaitse Inspeksioon (AKI) on palunud Haridus- ja Teadusministeeriumil selgitada, kuidas on kavandatud isikuandmete kaitse seaduse (edaspidi *IKS*) § 6 lõigetes 4 ja 5¹ sätestatud regulatsiooni rakendamine kuni 1. jaanuarini 2026 ning millise eetikakomitee poole saab Andmekaitse Inspeksioon pöörduda üleminekuperioodil.

Selgitame järgnevalt teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse (edaspidi TAIKS) jõustumisega kaasnenud IKS-i muutusi.

IKS § 6 lõikes 4 täpsustati Justiits- ja Digiministeeriumi ettepanekul, et teadus- või ajaloouuringus eriliiki isikuandmete töötlemisele saavad edaspidi hinnangut anda seadusega või selle alusel moodustatud eetikakomiteed. Selgitame, sätte all ei mõelda üksnes teaduseetika komiteed vaid kõiki Eestis tegutsevaid eetikakomiteesid, mis on seaduse alusel (sealhulgas ka seaduse alusel määrusega) moodustatud. Sellisteks eetikakomiteedeks on näiteks Eesti bioeetika ja inimuuringute nõukogu (EBIN), ravimiuuringute eetikakomitee aga ka teadus- ja arendusasutustes, ülikoolides või evalveeritud rakenduskõrgkoolides moodustatud institutsionaalsed eetikakomiteed, mis on moodustatud TAIKS § 19 lg 6 alusel. Sealjuures on Haridus- ja Teadusministeerium käesoleval aastal eraldanud toetust Tervise Arengu Instituudi inimuuringute eetikakomiteele ja Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komiteele, kes jätkavad teadusuuringute hindamist kuni aasta lõpuni. Seega IKS § 6 lõike 4 rakendumine ei eelda Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul üleminekusätteid ning TAIKS-i jõustumisega jätkavad Eestis seni tegutsenud eetikakomiteed teadusuuringute eetilise ja vajaduse korral andmekaitse aspektide hindamist.

IKS § 6 lõikega 5¹ täpsustati täidesaatva riigivõimu analüüside ja uuringute (edaspidi *poliitikaanalüüsid*) läbiviimise korraldust ning vähendati seeläbi halduskoormust. Muudatuse tulemusel ei ole poliitikaanalüüsides eriliiki isikuandmete töötlemisel enam nõutav kahekordne kontroll AKI ja eetikakomitee poolt. Samas sätestati AKI-le õigus pöörduda vajaduse korral teaduseetika komitee poole konsultatsiooni saamiseks, kui poliitikaanalüüsis kavandatavad tegevused eeldavad eetilise hindamist.

Sätte eesmärk ei olnud piirata AKI võimalusi vajaduspõhiseks konsulteerimiseks juba praegu tegutsevate eetikakomiteedega, vaid anda AKI-le õigus pöörduda riiklikult loodava TAIKS §-is 26 nimetatud teaduseetika poole ka poliitikaanalüüside läbiviimise küsimustes. Vastavalt TAIKS § 26 lõikele 1 ning § 2 lõikele 1 hindab teaduseetika komitee üksnes teadus- ja

arendustegevuse määratlusele vastavaid uuringuid. Kuna poliitikaanalüüsid ei vasta üldjuhul teadus- ja arendustegevuse definitsioonile, oli vajalik IKS-is sätestada AKI õigus konsulteerida teaduseetika komiteega ka poliitikaanalüüside osas.

Haridus- ja Teadusministeerium ei ole ette näinud üleminekuperioodil erisätteid IKS § 6 lõike 5¹ rakendamisel. Perioodil TAIKS-i jõustumisest kuni TAIKS § 26 teaduseetika komitee töö alustamiseni on Andmekaitse Inspeksioonil õigus vajaduse korral konsulteerida teiste pädevate osapooltega (sealhulgas praegu juba tegutsevate eetikakomiteedega), et tagada talle seaduse antud ülesannete täitmine. Teaduseetika komitee alustab tegevust 1. jaanuaril 2026, millest alates saab AKI pöörduda ka viidatud eetikakomitee poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Renno Veinthal

teadus- ja arendustegevuse ning kõrg-
ja kutsehariduse poliitika asekancler

Koopia: SA Eesti Teadusagentuur

Kairi Värv

735 4048

kairi.varv@hm.ee